SUURENNA NÄYTTÖ 200 – 300 %

VTT. Rotaprintpaino 1952

61. VUOSIKERTA

TILAUSHINTA
300 MK VUODESSA

TOIMITUS:
LEO VALKONEN (vastaava)
AKSELI VALTA
Toimituksen osoite:
JOUKOLANTIE 3. A 7. PUH. 792294

ILMESTYY TÄNÄ VUONNA
AINAKIN 7 NUMERONA

N:o 5 Kustantaja: SUOMEN PIKAKIRJOITTAJAYHDISTYS R.Y. 1952

SISÄLLYS: Rehtori V. Raevuori: 20 vuotta pakollista pikakirjoituksen opetusta Järvenpään Yhteiskoulussa (jatkuu). - Maria Collander 95-vuotias. - Esitelmä- ja keskustelukokous (jatkoa edell. numeron kokousselostukseen). - Eräs äänityskoe (A. I.-a.). - Harjoittelemme yhdessä. - Lyhennysharjoitus. - Kotimaasta.

Rehtori V. Raevuori:

20 VUOTTA PAKOLLISTA PIKAKIRJOITUKSEN OPETUSTA JÄRVENPÄÄN YHTEISKOULUSSA.

Onko se vastannut tarkoitustaan?

I. Mitä arvostelukirjat siinä suhteessa sanovat?

Niinkuin tunnettua oli pikakirjoitus ainakin ennen toista maailmansotaa Saksan oppikouluissa pakollisena opetusaineena johtuen siitä, että valtion virkamiehiltä siellä alettiin silloin vaatia pikakirjoitustaitoa. Meillä eikä tietääkseni muuallakaan maailmassa pikakirjoitus ole tällaista asemaa kouluopetuksessa saavuttanut. Syitä on monia. Meillä on varmaankin yhtenä varsin painavana syynä käsitys, että meidän pikakirjoitusjärjestelmämme on niin vaikea, että sitä eivät kaikki normaalilahjaisetkaan oppilaat voi - ainakaan kohtuullisessa ajassa - oppia edes omaksi tarpeekseen käyttämään, jotenka pakollinen opetus ei siis tässä aineessa ole paikallaan. Tarkoituksessa kokeilla missä määrin tämä käsitys on oikea otettiin pikakirjoitus, kuten tunnettua, Järvenpään Yhteiskoulun ohjelmaan aikanaan pakolliseksi aineeksi IV ja V luokalla, 2 tuntia kummallakin.

Tämän aineen opetus alkoi puheenaolevassa koulussa vuonna 1933 IV luokalla ja seuraavana vuonna V luokalla, jotenka nyt on siis olemassa 20 vuoden kokemus sen vaikutuksista. On niin ollen aihetta koettaa niitä hieman tarkastella.

Ensiksi lienee kuitenkin syytä mainita, että vaikka osallistuminen pikakirjoituksen opetukseen puheenaolevilla luokilla onkin ollut pakollinen, niin siitä on sentään voinut saada vapautusta joko lääkärintodistuksen - esim. heikon näön vuoksi - perusteella tai lisäksi V luokalla sellainen oppilas, joka on siirtynyt mainitulle luokalle jostain sellaisesta koulusta, jossa pikakirjoitusta ei opeteta. Ensinmainitunlaisia tapauksia yleensä on esiintynyt verraten harvoin, mutta viimemainitunlaisia oli varsinkin eräinä vuosina esim. sota-aikana melko runsaasti. Mitä sitten kursseihin tulee, niin oli lukuvuoteen 1946 - 1947 asti IV luokalla päämääränä oppia järjestelmä niin, että mikäli mahdollista jokainen oppilas pystyisi ilman mitään määrättyä nopeutta tyydyttävän virheettömästi käyttämään lyhentämätöntä pikakirjoitusta, jotta sitten V luokalla voitaisiin peruskurssin pikaisen kertauksen jälkeen ryhtyä opiskelemaan lyhenteiden käyttöä.

Edellämainitun päämäärän saavuttikin useimpina vuosina 2/3 - 3/4 IV luokan oppilaista, mikä kevätarvostelussa näkyi siitä, että he saivat pikakirjoituksen arvosanaksi vähintään viitosen. Vieläpä 1/2 - 2/3 luokan oppilaista pystyi keväämmällä mennessä kirjoittamaan lyhentämätöntä pikakirjoitusta sanelun mukaan noin 20 sanan nopeudella minuutissa, mikä mm. ilmeni otettaessa osaa Suomen Pikakirjoittajayhdistyksen keväisin järjestämiin pikakirjoituskilpailuihin. Niille oppilaille, jotka vielä kevättodistuksessa saivat nelosen, järjestettiin tavallisesti lukukauden päätyttyä tilaisuus jatkaa harjoittelua ja varmistaa taitoaan

asianomaisen opettajan johdolla.

Mutta tässä kohden tapahtui huomattava taantuminen lukuvuodesta 1946-1947 lähtien, kun sinä vuonna koulun yleistarkastuksen suorittanut kouluneuvos määräsi pikakirjoituksen laskettavaksi harjoitusaineiden joukkoon, jotenka siinä ei ollut sen jälkeen enää mahdollisuutta antaa ehtojakaan[x]. Niinpä vaatimuksia täytyikin tämän jälkeen tuntuvasti supistaa ja tyytyä vain siihen, että peruskurssi käytiin jotenkuten läpi ja että kaikki oppilaat oppivat varmasti lukemaan lyhentämätöntä pikakirjoitusta, mutta kirjoituksen harjoittaminen jäi paljon vähemmälle. Tästä oli seurauksena mm. se, että vain pieni osa luokasta - myös toista vuotta luokalla istuneet mukaanluettuina - suoriutuu hyväksyttävästi 20 sanan kilpailuista. Näissä oloissa oli V luokan syyslukukausi, vieläpä joskus osa kevätlukukauttakin, käytettävä peruskurssin kertaamiseen ja oikeinkirjoituksen harjoittamiseen. V luokalla oli tietysti myös vastaavasti tingittävä aikaisemmista tavoitteista.

Jonkinlaisen käsityksen siitä, miten suuri osa puheenaolevien luokkien oppilaista ei pystynyt kevätlukukauden loppuun mennessä saavuttamaan sitä taitoa, mihin oli tarkoitus päästä, antaa seuraava taulukko, josta näkyy mm. nelosten lukumäärä eri vuosina sekä absoluuttisesti että prosenteissa ilmaistuna. Lisäksi on taulukkoon otettuna vertailua varten ruotsin kielen nelosten lukumäärä, sillä lähinnä kai pikakirjoitus ja vieraat kielet ovat oppimisvaikeuksiensa puolesta toisiinsa verrattavissa.

[x]Luokalle ei siihenkään asti ollut ketään oppilasta jätetty, vaikkapa hänellä olisi pikakirjoituksen nelosen ohella ollut kaksi muutakin ala-arvoista numeroa.

Niinkuin taulukosta näkyy, on näiden 20 vuoden kuluessa 1 073 oppilasta saanut pikakirjoitusopetusta IV luokalla ja 804 V luokalla[x]. Edelleen selviää siitä, että keskimäärin 22 % IV luokan ja 17 % V luokan oppilaista, siis kummallakin luokalla melko suuri määrä, ei ole ainakaan lukukauden aikana päässyt pikakirjoituksessa hyväksyttäviin tuloksiin. Tämä nelosia saaneiden prosenttiluku tosin on vaihdellut eri vuosina sangen suuresti. Parina ensimmäisenä vuotena se oli hyvin vähäinen - V luokalla ei ollut lainkaan - johtuen osittain siitä, että koulun oppilaat silloin olivat jonkin verran iäkkäämpiä kuin myöhemmin, osittain siitä, että pikakirjoituksen opetus uutuudellaan viehätti oppilaita ja sai heidät innokkaasti harrastamaan tätä ainetta. Myös sota-aikana oli vuosia, jolloin nelosten lukumäärä oli tavallista vähäisempi, koska silloin kaikissakin aineissa ja niin myös pikakirjoituksessa vaatimukset oli supistettava normaalia pienemmiksi ja arvostelua lievennettävä[xx]. Myös pistää silmään lukuvuoden 1946-1947 poikkeuksellisen pieni nelosten määrä, mikä johtui siitä, että pikakirjoituksen harjoitusaineeksi

[x]Täysin tarkan eri oppilaiden lukumäärän saadakseen on yllämainituista luvuista vähennettävä puheenaolevina vuosina luokalleen jääneiden oppilaiden luku, joka IV luokalla on 164 ja V luokalla 137.

[xx]Olipa lukuvuonna 1940 - 1941 pikakirjoitustunnit käytettävä V luokalla suurimmaksi osaksi eräiden müiden sodan vuoksi edellisenä lukuvuotena liian heikolle osalle jääneiden oppiaineiden opettamiseen, jotenka silloin pikakirjoituksessa tyydyttiin vain peruskurssin kertaamiseen.

	IV LUOKKA						V LUOKKA					
	Oppilaiden luku	Vapautettu pikakirjoituksesta	Nelosia				Oppilaiden luku	Vapautettu pikakirjoituksesta	Nelosia			
			pikakirjoituksessa		ruotsin kielessä				pikakirjoituksessa		ruotsin kielessä	
			luku	%	luku	%			luku	%	luku	%
1932-33	27	3	1	3,7	6	22,3	(25)[x]					
1933-34	39	-	4	10,3	10	25,6	25	3	-	-	3	13,6
1934-35	27	-	10	37,0	10	37,0	42	12[xx]	-	-	14	33,3
1935-36	28	1	6	22,2	5	17,9	22	5	4	14,8	4	12,2
1936-37	42	3	6	15,4	8	19,0	27	2	3	12,0	13	48,1
1937-38	39	2	9	24,3	7	17,9	36	1	11	31,4	9	25,0
1938-39	36	-	13	36,1	14	38,9	37	2	8	22,8	12	32,4
1939-40	51	2	6	12,2	5	9,8	42	9[xx]	1	30,3	9	21,4
1940-41	43	-	20	46,5	13	30,2	(50)[x]					
1941-42	61	-	9	14,8	14	23,0	37	1	7	19,4	4	10,8
1942-43	52	-	4	7,7	8	15,4	48	-	8	17,1	16	34,2
1943-44	48	1	13	27,6	13	27,1	46	-	4	8,7	12	26,1
1944-45	76	-	20	26,3	20	26,3	50	9[xx]	14	34,1	11	22,0
1945-46	76	-	29	38,2	24	31,6	76	4	20	27,7	19	25,0
1946-47	69	-	4	5,8	17	24,6	69	2	7	10,4	13	18,8
1947-48	85	2	23	27,7	36	42,4	61	3	11	18,9	22	36,1
1948-49	80	3	16	20,6	28	35,0	68	-	18	26,5	21	30,9
1949-50	64	2	10	16,1	16	25,0	64	6	7	12,1	20	31,2
1950-51	73	-	16	21,9	13	17,8	59	6	4	7,5	20	33,9
1951-52	77	1	17	22,4	16	20,8	64	4	10	16,7	15	23,4
Keskimäärin vuotta kohden	1093	20	236	22,0	283	25,9	873	69	137	17,0	237	27,1

Huomaa! Lukuvuodesta 1941 - 1942 lähtien on IV luokalla ollut kaksi osastoa ja V luokalla seuraavasta vuodesta alkaen.

[x]Pikakirjoitusta ei opetettu; [xx]toisista kouluista siirtynyt paljon oppilaita; [x] pikakirjoitusta ei säännöllisesti opetettu.

siirtymisen jälkeen tulin tinkineeksi liiaksikin aikaisemmista vaatimuksista, jotenka niitä oli taas seuraavina vuosina jonkin verran kiristettävä, jos mieli pikakirjoituksen opiskelussa vähänkään saavuttaa tarkoitettua tulosta.

Verrattaessa nelosten prosenttilukua eri vuosina IV luokalla ja vastaavalla V luokalla (siis seuraavana vuonna) voidaan todeta, että useimpina vuosina - poikkeuksen tekee kuusi vuotta pääasiassa sota-ajalla - viimemainittu on huomattavasti pienempi kuin ensinmainittu, kuten ylempänä esitetyt keskimäärätkin (17 ja 22 %) osoittavat. Tämä saa selityksensä siitä, että pikakirjoituksessa heikoimmat oppilaat ovat tavallisesti olleet muissakin aineissa, varsinkin kielissä, heikkoja ja jääneet sen vuoksi luokalleen, jotenka heillä on ollut tilaisuus ennen V luokalle tuloaan varmistaa pohjatietonsa pikakirjoituksessakin. Myös tietoisuus siitä, ettei V luokalta saa päästötodistusta ennen kuin kaikissa aineissa, siis pikakirjoituksessakin, on hyväksyttävä numero on ollut omiaan parantamaan tuloksia V luokalla.

Mitä sitten tulee pikakirjoituksen ja ruotsin kielen nelosten välisiin suhteisiin voidaan todeta yleensä, muutamia poikkeuksia - esim. alkuvuosia ja lukuvuotta 1946 - 1947 - lukuunottamatta, että niinä vuosina, jolloin ruotsin kielessä on ollut paljon nelosia, on asian laita ollut samoin pikakirjoituksessakin, toisin sanoen pikakirjoituksenkin nelosten lukumäärä on riippunut asianomaisen luokan kehitystasosta, mihin taas on vaikuttanut paitsi oppilaiden pienempi tai suurempi lahjakkuus myös heidän ahkeruutensa ja tunnollisuutensa kotitehtävien suorittamisessa kuin myös luokan oppilasmäärä yms. tekijät.

Niinpä voidaankin mielestäni tämän vertailun perusteella tehdä se johtopäätös, että yleensä vaikeudet pikakirjoituksen oppimisessa eivät ole sen suurempia kuin kielten kään, vaan päinvastoin. Tätä käsitystä vahvistaa mielestäni myös se havainto, että tavallisesti sellaiset oppilaat, jotka ovat IV luokalla pitäneet pikakirjoituksen oppimista aivan mahdottomana, ovat jäätyään muiden aineiden vuoksi luokalleen ja jouduttuaan samalla perusteellisesti kertaamaan pikakirjoituskurssin, rupeavat aivan normaalisesti edistymään; he ovat siis pikakirjoituksessakin tarvinneet vain perusteellisempaa harjoitusta kuin mitä kahtena vuotena on voitu antaa.

Mutta eihän sääntöä ilman poikkeusta. Niinpä useimpina vuosina, mutta ei aina, on IV luokalla ollut yksi tai pari sellaistakin oppilasta, joiden älyllinen rakenne on ollut jollakin tavoin sikäli vajavainen, vaikka he muuten ovat olleet aivan normaalilahjaisia, että he eivät todellakaan ole pystyneet parhaalla tahdollakaan ja vakaasta yrityksestä huolimatta, eipä edes luokalle jäätyäänkään, pikakirjoitusta oppimaan. Saatuani jostakusta oppilaasta tämän käsityksen olen laittanut hänet ja hänen pikakirjoitustöherryksensä, joissa tällaisissa tapauksissa ei tavallisesti ole juuri ainoatakaan oikein kirjoitettua merkkiä, koululääkärin tutkittavaksi ja hänen antamansa eräänlaisen "vajaakykyisyystodistuksen" perusteella vapauttanut hänet pikakirjoitustunneilta. Tällaisiin tapauksiin nähden täytyy tietysti olla hyvin varovainen, sillä "ei sitä opi-kompleksi" saattaa myös olla oppimisen esteenä ja sellaiset tapaukset on hoidettava aivan toisella tavalla, niinkuin tuonnempana tulemme näkemään.

(Jatkuu)

VTT. Rotaprintpaino 1952

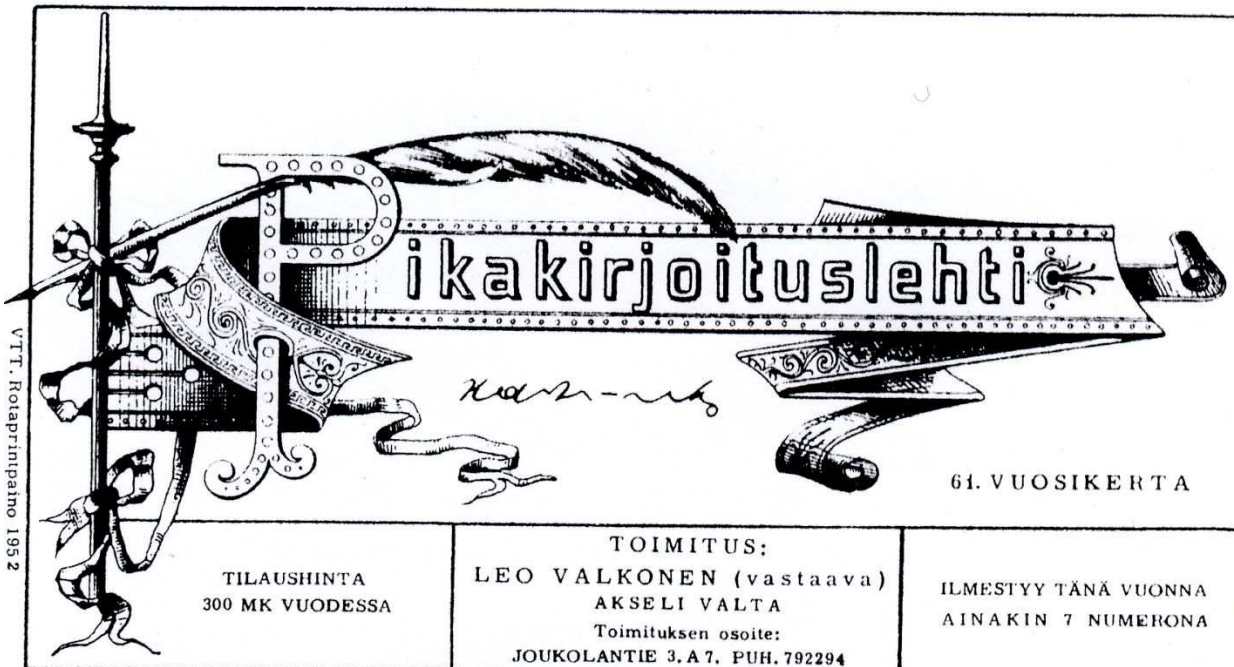

61. VUOSIKERTA

TILAUSHINTA
300 MK VUODESSA

TOIMITUS:
LEO VALKONEN (vastaava)
AKSELI VALTA
Toimituksen osoite:
JOUKOLANTIE 3. A 7. PUH. 792294

ILMESTYY TÄNÄ VUONNA
AINAKIN 7 NUMERONA

N:o 6 Kustantaja: SUOMEN PIKAKIRJOITTAJAYHDISTYS R.Y. 1952

SISÄLLYS: Rehtori V. Raevuori: 20 vuotta pakollista pikakirjoituksen opetusta Järvenpään Yhteiskoulussa (loppuosa). - Harjoittelemme yhdessä. - Melinin järjestelmä Suomessa. - Lyhennysharjoitus (A-i V.). - Kotimaasta. - Kevyttä.

Rehtori V. Raevuori:

20 VUOTTA PAKOLLISTA PIKAKIRJOITUKSEN OPETUSTA JÄRVENPÄÄN YHTEISKOULUSSA.

Onko se vastannut tarkoitustaan?

II. Mitä oppilaat asiasta sanovat.

Mutta syytä on kuulla myös oppilaiden mielipidettä siitä, onko pakollinen pikakirjoituksen opetus Järvenpään Yhteiskoulussa vastannut tarkoitustaan vai ei. Siinä kohden olisivat tietysti varsinkin koulun entiset oppilaat sangen päteviä todistajia ja ehkäpä minulla on joskus tilaisuus heidänkin käsityksiään ja kokemuksiaan selostaa. Tällä kertaa tyydyn nyt vain kertomaan eräänlaisen "Gallup-tutkimuksen" tuloksista, jonka toimeenpanin viime vuoden V luokan oppilaiden keskuudessa. Eräällä tunnilla aivan lukukauden lopussa - sen jälkeen kun arvostelut jo oli suoritettu - annoin heidän kirjallisesti - nimeään merkitsemättä - vastattavakseen joukon pikakirjoituksen opetusta koskevia kysymyksiä, joihin pyysin heidän antamaan mahdollisimman omantunnonmukaisen vastauksen. Niinkuin edelläolevasta taulukosta näkyy puheenaolevan luokan molempien osastojen oppilasmäärä oli 64, joista 4 oli vapautettu pikakirjoituksesta. Sitä paitsi sattui kyselypäivänä 4 oppilasta olemaan poissa koulusta, jotenka kyselyyn osallistui kaikkiaan 56. Taulukosta käy myös selville, että ala-arvoisia pikakirjoituksen numeroita puheenaolevan luokan molemmilla osastoilla oli yhteensä 10 eli 16,7 % pikakirjoituksessa mukana olleista, kun taas ala-arvoisia ruotsin kielen numeroita oli 15 eli 23,4 %, jotenka luokan pikakirjoitustaitotaso oli, mikäli se näistä arvosanoista ilmenee, jotenkin normaalinen ts. hieman parempi kuin ruotsin kielen taso.

Seuraavassa esitän jokaisen kysymyksen erikseen ja sen jälkeen lyhyesti vastausten pääasiallisen sisällön sekä numeron, joka ilmoittaa kuinka monen oppilaan mielipidettä kukin vastauslaji edustaa:

I. Onko pikakirjoituksen oppiminen ollut sinusta vaikeaa vai helppoa? Vastaukset: a) helppoa 26; b) ei vaikeaa eikä helppoa 10; c) vaikeaa 10.

II. Jos se on ollut vaikeaa, niin mikä siinä on tuntunut tuottavan suurimpia vaikeuksia? Vastauksissa (yhteensä 20) on useimmilla (10:llä) ilmoitettu päätteet suurimmiksi vaikeuksiksi, toisilla taas lyhenteet (5 tapausta) tai siigelit (2 tapausta) jopa konsonanttimerkitkin (1 tapaus). "Pikakirjoituksen lukeminen ei tuota vaikeuksia, mutta se kirjoittaminen", ilmoittaa eräs oppilas.

III. Onko käsityksesi pikakirjoituksen oppimisen helppoudesta tai vaikeudesta pysynyt näiden 2 vuoden aikana samana vai onko siinä tapahtunut jotain muutosta suuntaan tai toiseen? Vastaukset: a) ei ole tapahtunut muutosta: 3?; b) aluk-

si helppoa sittemmin vaikeaa: 8; c) aluksi vaikeaa mutta sittemmin tuntunut helpolta: 15*).

IV. Kumpaa pidät vaikeampana: vieraan kielen esim. ruotsin kielen vai pikakirjoituksen oppimista? Vastaukset: a) ruotsin kieli vaikeampi: 34; b) molemmat yhtä vaikeita (tai helppoja):5; c) pikakirjoitus vaikeampaa: 17.

V. Onko pikakirjoituksen kotitehtävien eli läksyjen valmistaminen vienyt sinulta aikaa enemmän tai vähemmän kuin esim. ruotsin kielen tehtävien valmistaminen? Vastaukset: a) pikakirjoitus vienyt enemmän aikaa: 36; b) jotenkin yhtä paljon: 8; pikakirjoitus vähemmän: 12.

VI. Luuletko, että olisit voinut päästä parempiin tuloksiin pikakirjoituksessa, jos olisit huolellisemmin valmistanut asiaankuuluvat kotitehtävät? Vastaukset: a) varmasti parempiin tuloksiin: 48; b) tuskin tai ehkä: 4; c) ei: 4.

VII. Olisiko sinulla ollut siihen (siis huolellisempaan valmistautumiseen) aikaa? Vastaukset: a) kyllä: 21; b) mahdollisesti: 3; c) ei:15; d) jättänyt kysymyksen vastaamatta: 17.

VIII. Oletko tullut pikakirjoituskokeisiin valmistautuessasi tarkastaneeksi, mitä virheitä olet tehnyt aikaisemmissa kokeissa?x) Vastaukset: a) olen tarkastanut: 23; xx) b) joskus tai ei aina: 17; c) en ole: 16.

IX. Onko pikakirjoitustehtävien valmistaminen huomattavammin häirinnyt muiden läksyjen ja kotitehtävien valmistamista ja siten ollut esteenä edistymisellesi muissa aineissa?xxx) Vastaukset: a) on häirinnyt: 6; b) joskus tai tuskin: 8; c) ei: 42.

X. Onko pikakirjoituksen opiskelu ollut mielestäsi hauskaa vai ikävää? Vastaukset: a) hauskaa:25; b) joskus hauskaa joskus ikävää: 18; c) ikävää: 13.

XI. Oletko käyttänyt pikakirjoitusta missään kirjallisissa tehtävissä joko koulussa tai kotona ja minkälaisissa? Mikäli vastaus on kielteinen, selitä syy siihen. Vastaukset: a) olen käyttänyt: 34; b) joskus tai vähän: 11; c) en ole käyttänyt: 11. Varsinkin kielten kotona suoritettavien käännöstehtävien suomalaisen tekstin kirjoittamisessa sekä erilaisten muistiinpanojen teossa näyttää pikakirjoitusta aivan yleisesti käytetyn. Myös jonkin verran aineiden ja esitelmien valmistamisessa sekä kirjeenvaihdossa luokkatoverien kanssa. Kielteisiin vastauksiin taas on ollut syynä pikakirjoituksen hitaus ("hitaampaa kuin kurrentti"), virheellisyys ja vaikeus saada selvää kirjoittamastaan.

XII. Onko sinulla joitakin toivomuksia koulumme pikakirjoituksen opetuksen järjestelyyn nähden vastaisuudessa? Vastaukset: a) toivomuksia oli 14:llä; x) b) ei ollut mitään toivomuksia 43:lla.

XIII. Pidätkö tarpeellisena, että pikakirjoitus kuuluisi lukuaineisiin, toisin sanoen, että siinä voitaisiin antaa ehtojakin kesäajaksi (luokalle jättäminen pikakirjoituksen vuoksi ei missään tapauksessa tulisi kysymykseen)? Vastaukset: a) pidän tarpeellisena: 20; b) en pidä tarpeellisena: 36.

Vastauksista selviää, niinkuin huomaamme, monia mielenkiintoisia seikkoja. Mm. toteamme, että 39 oppilasta, siis enemmän kuin 2/3 luokasta, on sitä mieltä, että pikakirjoituksen oppiminen on helpompaa tai ainakin yhtä helppoa kuin ruotsin kielen. Se siis vahvistaa näiden aineiden arvostelunumeroista edellä saamaamme käsitystä. Mutta suurin osa niistäkin, jotka ovat tällä kannalla, ilmoittaa, että pikakirjoituksen kotitehtävien valmistaminen vie kyllä enemmän aikaa kuin ruotsin kielen. Eräs oppilas sanookin nimenomaan, että kun ruotsin läksyn lukee 3-4 kertaa, niin sen osaa varmasti eikä siihen vielä mene kovin paljon aikaa, mutta tuskin mistään pikakirjoituksen kotitehtävästä selviää vain lukemalla, vaan se vaatii myös harjoittelua, joka vie melkoisen ajan.

Odottamattoman suuri on myös niiden oppilaiden luku - nimittäin 48 eli 6/7 koko luokasta - jotka vakuuttavat, että he olisivat voineet päästä parempiin tuloksiin pikakirjoituksen opiskelussa, jos olisivat valmistautuneet huolellisemmin pikakirjoitustunneille. Vieläpä 21 oppilasta, siis enemmän kuin 1/3, myöntää, että heillä olisi kyllä ollut siihen aikaakin; vain 15 sanoo nimenomaan, ettei heillä olisi ollut siihen tarkoitukseen enempää aikaa käytettävissä, ts. että he olivat pikakirjoituksen hyväksi tehneet voitavansa. Ilmeisesti myös ne 20, jotka tähän kysymykseen eivät ole mitään vastanneet - nähtävästi sen johdosta että se oli liitetty yhteen edellisen kysymyksen kanssa - olisivat k i e l t e i s e n kantansa esittäneet jos se olisi ollut sellainen.

Kaikkein tärkein tieto nimenomaan koulun rehtorin kannalta katsottuna, jonka pitää valvoa mm. ettei jokin tai jotkin aineet vie niin paljon oppilaiden aikaa, että se vaikuttaa häiritsevästi toisten aineiden opiskeluun, on kuitenkin se, jonka saamme vastauksena IX kysymykseen. Vain 6 oppilaan kohdalla on pikakirjoituksen kotitehtävien valmistaminen huomattavammin häirinnyt muita aineita, 8 tapauksessa vain joskus, kun sen sijaan 42 oppilaalla ei tässä suhteessa ole mitään valittamisen aihetta. Eräs oppilas antaa tähän seikkaan luonnollisen selityksen: "Milloin pikakirjoituksen kotitehtävät joutuisivat konfliktiin jonkin muun tai joidenkin muiden aineiden kotitehtävien kanssa, silloin jätetään ensinmainittu vähemmälle, koska se kuitenkin on vain harjoitusaine eikä siis aiheuta edes ehtoja". Mutta tämä myös selittää, miksi pikakirjoituksessa saadaan niin paljon nelosia kuin saadaan: syynä ei ole siis suinkaan se, että pikakirjoituksen oppiminen olisi mahdotonta tai edes ylen vaikeaa - onhan se useimpien mielestä helpompaa kuin kielet - vaan vähimmän vastuksen lain mukaisesti, jota koululaiset hyvin ymmärtävät sovelluttaa käytäntöön, se saa vähemmän tärkeänä aineena jäädä pienemmälle osalle.

Toivomuksista, joita 14 oppilasta esittää, on yleisin se, että IV luokalla mentäisiin eteen-

*) Tällä kysymyksellä oli lähinnä tarkoitus saada selville missä määrässä IV luokalla kurssin ns. kieliopilliseen osaan siirtyminen on aiheuttanut enemmän vaikeuksia kuin kurssin alkupuoli. Mutta ilmeisesti, päättäen b) ryhmän vastausten pienestä ja c) ryhmän vastausten suuresta lukumäärästä oppilaat ovat tässä kohdassa lähinnä verranneet IV ja V luokkaa keskenään. Kysymyksen muoto onkin enkä voinut antaa aiheen tähän väärinkäsitykseen.

x) Tähän kysymykseen antoi aiheen huomio, että useilla oppilailla samantapaiset virheet uusiintuvat koe kokeelta.

xx) Useiden oppilaiden vastauksen laadusta kävi selville, että he luulivat tällä kysymyksellä tarkoitetun vain, olivatko he kokeen korjattuna takaisin saatuaan tarkastaneet ja puhtaaksikirjoittaneet siinä esiintyneet virheelliset sanat.

xxx) Tähän kysymykseen antoi aiheen se, että jotkut oppilaat olivat joskus, kun olivat huonosti osanneet läksynsä esim. jossakin vieraassa kielessä, ilmoittaneet asianomaiselle opettajalle, etteivät he olleet sitä ehtineet kunnollisesti valmistaa, kun pikakirjoituksen kotitehtävä oli vienyt niin paljon aikaa.

x) Niistä lähemmin vähän tuonnempana.

päin vähän hitaammin, jotta kotitehtävät saataisiin lyhyemmiksi ja ennen kaikkea jäisi enemmän aikaa tunneilla sanelun mukaan suoritettaville kirjoitusharjoituksille. Siinä mielessä jotkut esittävät, että pikakirjoituksen opetus olisi aloitettava jo III luokalla, ja eräs toivoo samassa tarkoituksessa, että pikakirjoitus olisi vielä VI luokallakin pakollisena. 3 oppilasta toivoo, että pikakirjoitus koulussamme olisi vapaaehtoisena aineena. Tämäkin on syytä erikoisella mielihyvällä panna merkille: vain 3.

Hyvin ymmärrettävää on, että useimmat oppilaat (36) pitävät suotavana, että pikakirjoitus edelleen säilyisi harjoitusaineena (kysymys XIII), koska oppilaat tällöin voivat suuremmitta omantunnonvaivoitta jättää pikakirjoitustehtäviensä valmistamisen vähemmälle silloin kun siihen ei ole riittävästi aikaa tai kun muut hauskemmat harrastukset, joita tietysti tuossa ikäkaudessa ei puutu, vaativat osansa. Mutta sitäkin merkillepantavampaa on todeta, että kokonaista 20 oppilasta sittenkin pitää tarpeellisena sitä lisäkannustinta pikakirjoituksen kotitehtävien suorittamiseen, jonka tämä aine saisi, jos se olisi lukuaineen asemassa. Niiden joukossa, jotka tätä toivovat, on nimenomaan myös niitä, joilla on ollut nelosia, ja paljon sellaisia, jotka pitävät pikakirjoitusta vaikeampana kuin esim. ruotsin kieltä. Pari oppilasta huomauttaakin nimenomaan varsin järkevästi, että kun kerran päästötodistuksen V luokalta saadakseen täytyy olla hyväksyttävä numero harjoitusaineessakin ja siis myös pikakirjoituksessa, niin olisi ehdottomasti viisaampaa, että vajavainen pikakirjoitustaito jo IV luokan jälkeisen kesän aikana täydennettäisiin, että ts. pikakirjoitus olisi lukuaineen asemassa ja että siinäkin voitaisiin antaa ehtoja.

Näytteenä siitä, minkä verran todellisia perusteita useimmissa tapauksissa on sillä käsitykselläi, ettei pikakirjoitusta voi oppia, sopinee vielä tarkemmin selostaa erään oppilaan vastauksia, oppilaan, jonka suoritukset koko IV luokan ja vielä V luokankin syyslukukauden ajan olivat alle kaiken arvostelun, niin että hänen olisi voinut luulla kuuluvan niihin, jotka ovat jollain tavoin "pikakirjoituksellisesti vajaakykyisiä" ja siis lääkärintarkastukseen lähetettäviä. Mutta kun hän oli muuten melko älykäs oppilas, epäilin että tässä tapauksessa oli kysymyksessä vain jonkinlainen "ei sitä opikompleksi", joka kyllä korjaantuu ellei aikaisemmin niin kesällä ottamalla hänet erikoiskäsittelyn alaiseksi V luokan päästötodistuksen saamista varten, niinkuin monessa muussa tällaisessa tapauksessa on ollut asian laita. Mutta kun tämä oppilas syyslukukauden lopulla alkoi laiminlyödä sellaistenkin tehtävien kuin kokeissa esiintyneiden virheiden - joita hänellä kyllä oli melkein joka sanassa - korjausten puhtaaksikirjoittamisen, annoin useamman kerran asiasta huomautettuani hänelle 2 tuntia jälki-istuntaa "jatkuvasta tehtävien laiminlyömisestä". Ja tämä tepsi, kuten näkyy hänen vastauksistaan Gallup-tutkimukseni III-V kysymyksiin: "Tämän vuoden jouluun asti oli käsitykseni, että pikakirjoitusta on mahdotonta oppia, mutta nyt se tuntuu hyvin helpolta. Jos rehtori ei olisi antanut sitä 2 tunnin jälki-istuntoa minulle, en osaisi sitä ehkä vieläkään. Se oli niin tehoava lääke, että sitä sopisi rehtorin käyttää muihinkin samanlaisiin tapauksiin kuin minä olin. Vieraan kielen oppiminen on paljon vaikeampaa kuin pikakirjoitus, vaikka viimemainittu kyllä vie enemmän aikaa kuin kielten tehtävien valmistaminen". Kysymyksiin XII-XIII tämä samainen poika taas vastasi: "Minä lopetan kyllä kouluni, mutta minusta olisi hauskaa, jos rehtori joskus voisi senkin jälkeen antaa minulle pikakirjoituksen oppikirjoja, ja varsinkin niitä, joita oppilaat koulussa lukioluokilla lukevat. Kyllä minun mielestäni pikakirjoituksen pitäisi olla lukuaineena". Lukijani uskonevat, että tällaiset "heräämiset", jommoisia pikakirjoituksen opettajatehtävässäni on sattunut paljonkin, vaikkakaan aikaisemmin ei ole tarvinnut näin voimakasta "parkkia" käyttää, kun "nahka" on ollut vähän ohuempaa, ovat rohkaisevia ja uutta intoa antavia elämyksiä opettajan usein niin epäkiitolliselta näyttävällä polulla.

Jonkinlaisena yhteenvetona edelläesitetyistä Järvenpään Yhteiskoulun pikakirjoituksen opetuksessa saavutetuista kokemuksista voidaan mielestäni esittää seuraavaa: 1) normaalilahjaiset oppikoulun oppilaat oppivat yleensä kohtuullisessa ajassa pikakirjoitusjärjestelmämme mukaisen oikeinkirjoituksen, kunhan vain käyttävät riittävästi aikaa kotitehtäviensä suorittamiseen ja harjoitteluun eivätkä antaudu "ei sitä opi-kompleksin" valtaan; 2) tästä säännöstä on kuitenkin olemassa joitakin, mutta hyvin harvoja poikkeuksia; 3) huomattavalta osalta oppilaita pikakirjoituksen kotitehtävien valmistelu vie, silloin kun kurssivaatimukset pidetään sentapaisina kuin ne ovat olleet Järvenpään Yhteiskoulussa, aikaa ainakin yhtä paljon, mutta usean oppilaan kohdalla enemmänkin kuin kielten kotitehtävien valmistelu.

Eri kysymys on sitten, mikä on katsottava siksi kohtuulliseksi ajaksi, jonka kuluessa kokonaisilla suurilla luokilla, joissa on mukana myös melkoinen määrä hitaastikin oppivia, tuo tyydyttävä lyhentämättömän oikeinkirjoituksen taito voidaan oppia. Siinä suhteessa on ilmeisesti myönnettävä oikeaanosuneeksi se oppilaiden varsin yleinen toivomus, että vauhtia on IV luokalla hidastettava, jotta aina kun jokin jakso on opittu, pysähdytään muutamiksi tunneiksi harjoittelemaan sen käytäntöön soveltamista opettajan suorittaman sanelun mukaan.

Tämän toivomuksen toteuttaminen edellyttää kuitenkin joko IV luokan *pikakirjoitustuntien lisäämistä yhdellä viikkotunnilla* tai sitten kurssin lyhentämistä. Edellinen menettely olisi epäilemättä tarkoituksenmukaisin, sillä tärkeää olisi, jotta lahjakkaiden oppilaiden mielenkiinto asiaan saataisiin säilymään, että jo ensimmäisen lukuvuoden opiskelun tuloksena oppilaat voisivat kirjoittaa mitä tahansa tekstiä lyhentämättömällä kirjoituksella ja että he siis jo seuraavana kesänä voisivat olla esim. pikakirjoituskirjeenvaihdossa toistensa kanssa ja sitten syksyllä ruveta käyttämään lyhentämätöntä pikakirjoitusta muistiinpanoissaan ym. Mutta ellei pikakirjoitustuntien lisäämiseen IV luokalla ole mahdollisuutta, on kurssia lyhennettävä esim. siten, että peruskurssin kieliopillisessa osassa suoritetaan vain niin sanoaksemme "ensimmäinen lukeminen", ts. että kysymykseen tulevat suomen kieliopin kohdat kerrataan ja järjestelmän kieliopillinen osa käydään läpi lähinnä *sisälukua* silmälläpitäen. Lopullinen, oikeinkirjoitusta silmälläpitäen tapahtuva kieliopillisen osan opiskelu aloitettaisiin vasta V luokalla, jotenka siis mainitun luokan jouluun mennessä saavutettaisiin se taito, johon tähän asti on jo IV luokalla pyritty.

Kun Järvenpään Yhteiskoulussa ei todennäköisesti ole mahdollisuutta pikakirjoitustuntien lisäämiseen IV luokalla, on siellä turvauduttava viimeksimainittuun menettelyyn ja lähdettävä siis uudella 20-vuotistaipaleella kokeilemaan, olisiko sitä tietä saatavissa vielä nykyisestäänkin vähenemään niiden oppilaiden lukumäärä, jotka pitävät pikakirjoitusta vaikeana aineena sekä, jos mahdollista, kokonaan häviämään "näyttämöltä" ne oppilaat, jotka muuten ehkä sairastuisivat "ei sitä opitautiin."